

Forfatter: Kierkegaard, Søren

Titel: Udrag fra Enten – Eller. Anden del

Citation: Kierkegaard, Søren: "Søren Kierkegaards Skrifter, Bd. 3", i Kierkegaard, Søren: *Søren Kierkegaards Skrifter, Bd. 3*, udg. af Niels Jørgen Cappelørn; Joakim Garff; Johnny Kondrup; Alastair McKinnon; Finn Hauberg Mortensen, Søren Kierkegaard Forskningscenteret 1997 . Onlineudgave fra Søren Kierkegaards Skrifter: <https://tekster.kb.dk/text/sks-ee2-txt-shoot-id7e4180e2-b48b-4269-a381-3d14ebb09bc3.pdf> (tilgået 24. juli 2024)

Anvendt udgave: Søren Kierkegaards Skrifter, Bd. 3

Ophavsret: Materialet er dedikeret til public domain. Husk dog altid at kreditere ophavsmanden. [Læs CC0-erklæringen](#)

Naar man ligesaa meget dialektisk som historisk forfølger det Æsthetisk-Skjønnes Udvikling, vil man finde, at Retningen i denne Bevægelse er fra Rummets til Tidens Bestemmelser, og at Kunstens Fuldkommengjørelse afhænger af den successive Mulighed af mere og mere at løsrive sig fra Rummet og bestemme sig hen til Tiden. Heri ligger Overgangen og Betydningen af Overgangen fra Skulptur til Maleri, saaledes som Schelling tidligt har peget hen derpaa. Musikken har Tiden til sit Element, men vinder ingen Bestaaen i den, dens Betydning er den bestandige Forsvinden i Tiden, den toner i Tiden, men fortoner sig tillige og har ingen Bestaaen. Poesien endelig er den fuldkomneste af alle Kunster og derfor ogsaa den, der mest veed at gjøre Tidens Betydning gjeldende. Den behøver ikke i den Forstand at indskrænke sig til Momentet, som Maleriet gjør det, den forsvinder heller ikke i den Forstand spørløst som Musikken. Men uagtet dette nødsages ogsaa denne, som vi have seet, til at concentrere sig i Momentet. Den har derfor sin Grændse, og kan, som ovenfor viist, ikke fremstille det, hvis Sandhed netop er den timelige Succession. Og dog er det, at Tiden bliver gjort gjeldende, ikke nogen Forkleinselse af det Æsthetiske, tværtimod bliver det æsthetiske Ideal rigere og fyldigere, jo mere dette skeer. Det Æsthetiske altsaa, der bliver incommensurabelt endog for Poesiens Fremstilling, hvorledes lader det sig fremstille? Svar: derved at det leves. Det faaer derved en Lighed med Musik, der blot er, fordi den bestandig gjentages, blot er i Udførelsens Øieblik. Derfor gjorde jeg i det Foregaaende opmærksom paa den fordærlige Forvexling af det Æsthetiske og det, som æsthetisk lader sig fremstille i digterisk Reproduktion. Alt, hvad jeg nemlig her taler om, lader sig visselig æsthetisk fremstille, men ikke i digterisk Reproduktion, men derved, at man lever det, i Virkelighedens Liv realiserer det. Saaledes hæver Æsthetiken sig selv og forsoner sig med Livet; thi som i een Forstand Poesi og Kunst netop er en Forsoning med Livet, saa ere de i en anden Forstand Fjendskab til Livet, fordi de kun forsone een Side af Sjælen. Her er jeg ved det Høieste i det Æsthetiske. Og i Sandhed, den, der har Ydmyghed og Mod nok til her at lade sig æsthetisk forklare, den, der føler sig med som en Person i det Skuespil, Guddommen digter, hvor Digteren og Souffleuren ikke ere forskellige Personer, hvor Individet, som den øvede Skuespiller, der har levet sig ind i sin Charakter og sin Replik, ikke forstyrres af Souffleuren, men føler, at det, der tilhvidskes ham, er det, han selv vil sige, saa det næsten bliver tvivlsomt, om han lægger Souffleuren Ordene i Munden, eller Souffleuren ham, den, der i dybeste Forstand føler sig paa eengang digtende og digtet, der i det Øieblik, han føler sig digtende, har Replikkens oprindelige Pathos, i det Øieblik, han føler sig digtet, det erotiske Øre, der opfanger enhver Lyd, han og først han har realiseret det Høieste i Æsthetiken. Men denne Historie, der viser sig som incommensurabel selv for Poesien, det er den indvortes Historie. Denne har Ideen i sig og netop derfor er den æsthetisk. Den begynder derfor, som jeg udtrykte det, med Besiddelsen, og dens Fortgang er Erhvervelsen af denne Besiddelse. Den er en Evighed, i hvilken det Timelige ikke er forsvunden som et idealt Moment, men i hvilket det som reelt Moment bestandig er nærværende. Naar saaledes Taalmod i Taalmod erhverver sig selv, saa er det indvortes Historie.